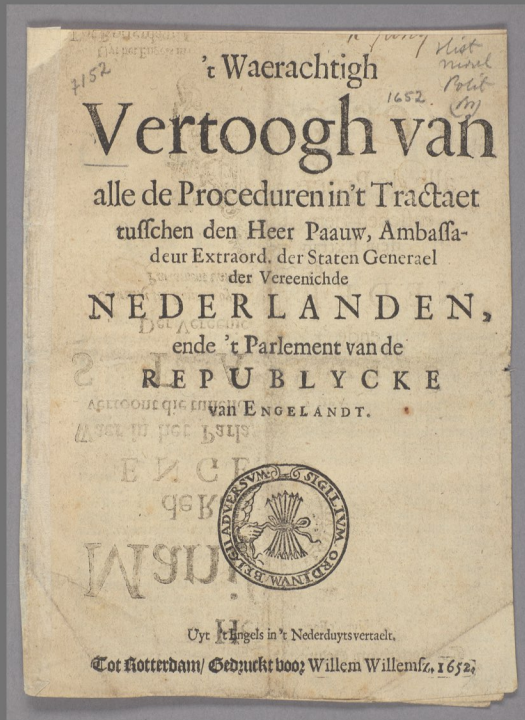

't Waerachtigh verdoogh van alle de proceduren in't ...

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1652 Verdoogh

Tillkomstår 1652
Digitaliserad år 2019

7152

't Waerachtigh

1652. Hist
niet
Polit
(M)

Ver^{toogh} van

alle de Proceduren in't Tractaet
tusschen den Heer Paauw, Ambassa-
deur Extraord. der Staten Generael
der Vereenichde

NEDERLANDEN,

ende 't Parlement van de

REPUBLYCKE

van ENGELANDT.

Uyt 't Engels in 't Nederduyts vertaelt.

Tot Rotterdam/ Gedrukt booz Willem Willemsz, 1652.

Des
Ambassadeur Paauws
O R A T I E

In sijn Audientie voor't
P A R L E M E N T

Den 11. Junij 1652.

Recht Eerbare,

De publijcke Ghetuyghenissen ende openbare Teekenen eener oprechte goede genegenthepdt / soutere liefde ende waere vrientschap / welcken tot allen tijnden de gantsche Staet ende d'Onderdanen der Vereenichde Provincien aen't volck van Engelandt / ende insonderhepdt aen 't Parlement der Republijcke van Engelandt / nu voorzpoedelijcken ende gheluckelijcken regeerende / betdout hebben / zijnt soo notoir ende bekent voozde gantsche Chzisten-werelt / dat daer niemant aen twijffelen kan ; veel min aen een waere trouw ende langh ghebruyckelijcke onderhout van Vrientschap der Staten Generael der Vereenichde Provincien.

Maer / alsoo weghens d' Onseckerhept ende onghestadighept der wereltesche saecken / daer by-wijlen soodanighe stücken ghebeuren / die de uytwendighe ghedaente als met een wolcke verdupstieren / ende schijnen een Distractie van ghemoederen te vertoonen : Maer wanneer in tijdt dese dinghen voorzghelkomen ende alle Contrarigheden wegh gherupmt worden / sullen sy meer dienen om den bandt der onderlinghe Vrientschap te conserveeren ende te bevestighen / dan den selve te dissolveren : Verhalven heeft 't den Staten Generael der Vereenichde Nederlanden / mijne Principalen ; (niet teghenstaende sy niet en twijffelen aen de sonderbare Wijsheyt ende Wijs haerder Extraordinaris Ambassadeurs / alhier verblijvende wegens groote ende gheluchtige saecken) ghelieft my in een Extraordinary Ambassade te senden aen 't Parlement der Republijcke van Engelandt / Om klaerlijck ende sinnerlijck hun wenschen aen te bieden tot der Republijcke behoudnisse ende geluchtige Regeringhe der selve : met een presentatie van alle hun goede Diensten / ghelijck

Ick / zynde nieuwljcks uyt hun Eerbare Vergaderinghe ghekomen / uyt mijn ghewisse kennisse kan betuygghen / Dat daer niets meerders in hun Herten ende Wenschen is / dan dat niet alleen tusschen beyde Staten een vast ende bestandighe Vriendtschap Religieuselijcken gebonden woerde; maer dat sulchs daghelijcks toenemen moghe / ende op alle manieren ghebestight woerde; ende dat niets beuren moghe / dat de Schuts-palen van onderlinghe seckerheyde / profijt ende vrientschap tusschen de beyde Nation eenighjins verbeke. Ende dat daerom sy niet groote verbaestheyte ende herts-wee die tydinghen ontfangghen hebben / van teene onlancks / teghens hun verwachtinghe / tusschen d' Admiralen van beyde Republijcken gepasseert is. Ende ten eynde dese onverwachte ende onvermoede saecke / niet alleen nieuwe Oursien mochten verwecken / maer oock occasie van suspitie gheben / als of het teghentwoordighe Tractaet tot een onderlinghe verbintnisse / ende tot een naerder Confirmatie van d'oude Vrientschap niet ernstijck achtervolcht wierde / ende derhalven dat wy te bergeefs souden arbeyden om tot een gheluckighen eynde te gheraecken; soo hebben mijne Principalen niet vooz ongerijnt maer be el eer vooz goet / jae noodich gheacht / dat op dese tijdt ende ter occasie van desen ongheluckighen uytsval / Ick / boven het ordinair ghehuycck ende confumie / ende dieshalven ten overbloet / (aengesien ick van weghen mijn Officie in alle hun Traet-slaghen ben gheweest) opentlijck ende sinnerlijck aen't Parlement der Republijcke van Engghelandt soude vertoonen alle de Particularepten welke voozgheballen zijn / soo wel vooz als na die Vaedt / ghelijckse tot hun kennisse zijn ghekomen / om alsoo alles wat eenigh onvernogge ofte beyuck van vrientschap tusschen beyde Staten soude broepen / ofte int minste eenich verstooringhe ofte wjstel aen't Tractaet verzoofaken mochte / wegh te nemen.

Derhalven uyt kracht van de Credentie-brieven der voozschyeden Staten Generael / ende in hun Naem / Protesteere ende verklare ick voozt Parlement der Republijcke van Engghelandt / Dat sy noyt eens in hun ghedachten hebben ghehad / noyt pets ghedaen / veel min ghebooden hebben pets / dat de weerdyghedyt deser Republijcke offenderen / de ghemeene vrientschap ende goede Correspondentie die soo lange jaren geduurt heeft verkreyncken / ofte onder wat pretencie het soude mogghen wesen / eenigh zaet van misverstant soude mogen saeyen. Maer beel eer dat de voozs Staten van gantscher herten beoogt ende niet allen kracht daer na getracht hebben / Dat de gedachte Vrientschap ende Alliantie op de beste ende spoedigste wijse voortrocken ende vooz eeuwich ende altoos tot beyder Republijcke seckerheyte ende abantage solemnelicken ghestabileert mochte werden. Wel is waer / datter inde Nederlanden een groote Vloot is toegerust gheworzen; maer dat de Staten Generael vooz de continuele klachten haerder Onderdanen daer toe te consenteren ghenootsacht zijn gelweest / is oock een sake dat seker ende wel bekend is. Als oock dat sy Orde ghegeven hebben / dat sulchs het voozs Parlement soude aenghesepet worden / twelck oock geschiet is / ende is te kennen gegeven sulchs tot geen ander intencie gedaen wierdt / als dat de Onderdanen van de Vereenighde Probinarien / die groote schaden ter Zee geleden ende verscheyde Schepen verloor

ren hadden/ dooz soodanige gerechtige ende ordinary middelen gheaffecureert ende beschermt mochten werden; ende dat daer dooz geen ongelijk ofte offencie aen pemant soude gebergt worden/ veel min dat eenig gevecht tegens de Bloete ende schepen des gedachte Parlements / wegens hun questien en verschillē ter zee/soude gebergt werden. Dit alles so gedaen ende gefeit wesende/ en lijckelwel aen wederzijde een groot gevecht ende haperinge by geval geschiet zijnde/ so hebben de Staten Generael goet gebonden/ het Parlement van Engeland mede te deelen het verhael/ gelijk hun dat schriftlik gesonden is dooz hun Admirael/ geapprobeert ende betuycht dooz hun Capiteynen ende andere geloofwaerdighe persoonen / als dat den Admirael Cromp meer uyt noot dan om andere redenen wille by de Bloote deser Republijcke zy genadert/ ende dat hy eerst zijn burgerlijke groetenisse aen den Commandeur Bourn had gedaen; ende zijnde daer na by geval den Admirael Blake ontmoet/ sette de zijn Boot uyt om eenige Gedeputeerde tot hem te senden/ ende hem de rede aen te seggen waerom hy daer gekomen was; ende nebens dien/ bebal zijn Blagge af te nemen: Maer siende dat hy onberwacht/ met een gantsche lage gegroet wierdt/ dat hy daer op zijn Geshut heeft afgeschooten/ niet om t'offencieren maer om hem selven te defendeeren; ende dat daer uyt/ dooz enckel ongheluck meer als dooz opset/ een gevecht onder dese Blooten ontstaen was/ t welck dooz Gods genade kortz daer na ophiel: sulcx dan overmits het dooz een onberwachte salutatie is aengegaen/ ende niet met ernst vande onse is gecontinueert geweest/ ende niet dooz eenich verbzeendinge van gemoederen ofte eenich voor-bedachte redenen / maer by geval gheschiet zy / soo versoeken de Staten Generael byzandelijcken/ Dat het Parlement der Republijcke van Engeland gbelieve te gelooven/ ende het daer voor te houden/ datter niet geschiet en is met een voorbedachten raet ofte uyt voorgaende bevel/ maer enckel dooz een casueel geval/ ende veel licht dooz de bzoosheyt ende ongestadigheyt der wereltse saken; ende dies te meer hun raetslagen ende Commissien daer henen te dirigeeren/ dat met allen spoed alle Vinder-palen/ Offencien ende verder Onghelijckhingen wegh geruymt ende verboden werden / ghelijck de Staten Generael aen hun kant gewillich ende berept zijn/ allen bequame middelen daer toe aen te wonden. Sy oordeelen/ dat het gantsche Chyristendom veel daer aen gelegen is/ en booznamentlijck den Staet der Gereformeerde Kercken buyten/ dat dese misberstanden tusschen dese Republijcken niet grooter en worden / ende dat tusschen Habueren/ ende die eenderley Geloofs zijn / eenich Oneeighendt soude ontstaen/ waer dooz de noodige Begotte in t gemeen verstoozt ende gheinterumpert / ende soo wel aen hun bekende als hun heymelijcke byanden/ occasie gegeven werde/ om in verscheide quartieren deser Republijcken/ nu staende om in een algemeen verbondt vereenicht te worden/ op hun suppen te gaen leggen/ ende t'samen te rotten; ende soo doende van hun selven afweerende den Sedem Belli, ofte des onheyls/ het selve / (dat Godt verhoede/) tot hun eygen verderf te wenden: Om dan soo grooten gevaer voor te komen ende ten eynde soodanighe onheyl sich niet verder uyt en spreye / is my belast by tijds voor te stellen ende al mijn best te doen / dat op bequame middelen bedacht werde om een spoedige compositie te maecken weghens t'geene ghepasseert

is; ende dat Order genomen werde / Dat voorts aen soodanighe rampsalighe ende ongeluckige Geballen tusschen beyder Republijcken Blooten niet meer en ghebreure / waer inne sy begeeren dat de Digniteyt ende Eere des Parlements der Republijcke van Engelandt geconsereert werde.

Hademael van de Staten Generael mits desen opentlijck aen 't voorsz Parlement verklaren / Dat sy oprechtelijck begeeren / Dat alle Geboiren van Vriendschap ende Goetgunstigheidt gecontinueert / ende het tegendeel voorgehoimen werde; ende dat de raetslaghen aen weder-zijde tot het ghelwenschte Eyndt ende Beslot van onderlinghe Verbintenisse gebrigeert werden; soo is nu mijn ernstelijck bidden / Dat het den ghedachte Parlement ghelieve my dooz hun Ghedeputeerde ofte Raet van Staten / sonder eenigh wilstel / te hooren ende te verstaen / ende sonder intermissie in de voozighe gherechtighe ende vziendelijcke Tractaten voort te gaen / om alsoo de Hoofst-saecke tot een eyndt ende Conclusie te brenghen / ghelijck d'Extraordinary Ambassadeurs der Staten last hebben ende bereyt zyn te doen.

Ondertusschen doe ick my bedancken vooz de sonderlinghe gunste aen mijn Heer Nieupoort bewesen / nu eenighe daghen verleden hem een van s' Parlements Scheyen tot zyn weder-keer inde Nederlanden te vergunnen; maer alsoo de voorsz Heer een Lede is van de Staten van Hollant ende West-Vrieslandt / is my belast hem hier te houden / om raet met hem te plegen ende dan met my weder te keeren / 't welck ick hoope het Parlement niet mishagen sal / wiens goede Gunste ick met allen respect my selben ende alle mijne Diensten recommandeere.

C O P Y E

Des Credentie-briefs aen den Heer

P A A U W.

De Staten Generael der Vereenighde
Provintien van Nederlandt;

Nerdien wy het geboeglijck / ja gantsch noodtsaekelijck bevonden hebben in dese tegenwoordighe stant der affapren van Europa af te veerdigen aen de Republijcke van Engelandt den Heer Adriaen Paauw, Ridder, Heer van Heem-stede, Hogers-milde, Rierwijck, en Nieuw-kerck, Raedt Pensionaris van Hollandt ende West-vrieslandt / en ordinary gedeputeerde in onse vergaderinge der vooznoemde Provintie / als onsen extraordinary Ambassadeur; uptverkoren hebbende sijn Persoon / als eenen / dien wy / om sijn rare gaven ende langhdurige erbarenshepdt hoogh achten / ende een goet vertrouwden van hebben; aen wien bekent sijn onse goede ende sincere intentien / die geey ander ooghmerck en hebben als

om

om meer ende
wiltieren de goe
de Staten / en
van Staet en
heyt / voorsz
aen hem ober
Parlement der
sichden pber / d
handt en ruste
loeken top wel
Parlement der
en favorabel oo
om absolupt g
de tegenwoord
illensal. Gegg

En Orateur
Door den H
Staten Genera
heden in 't Parl
teur Extraordi
ing, 't welck op

Ar dese sch
dat aen den
raordinaris A
aer vast houd
maecktheeft,

Op sijn
Eerweerd
Ne
De
ba
ber
sijn komst
ghatven mi

om meer ende meer te maintineren/ vermeerderen/ confirmieren ende sta-
 bilicerende goede vrientfchap/ correspondentie, en alliantie tusschen bep-
 de Natien/ ende Staten/ gefondeert op gemeyne Interesten van Religie/
 van Staet en Negotie; stellende soodanigen vertroutwen op sijn bequaem-
 heyt/ voorzichtigheyt/ getrouwigheyt/ en neerstigheyt/ dat wy de saecke
 aen hem over geben om die met een lebendige stemme aen het voornoemde
 Parlement der Republijcke van Engelandt ober te dragen; en voornaem-
 lijk den puer/ daer wy in volherden/ tot uptboesinge van alles/ dat de wel-
 standt en ruste van bepde Natien soude mogen betreffen; derhalven soo ver-
 soecken wy wel ernstelijck en niet onse gantsche affectie van het voornoemde
 Parlement der Republijcke van Engelandt door desen/ dat het haer geliebbe
 een favorabel oore te verleenen aen onsen extraordinaris Ambassadeur/ ende
 hem absolupt geloof te geben als ons selven/ in alles dat hy aen onser zijde in
 dese tegenwoordige stant der affayren van bepde Republijcken seggen en voor-
 stellen sal. Gegeven in den Haegh, in Hollandt den 14 Junij, 1652. N. S.

Op Vrydagh den 11 Junij, 1652.

DEn Orateur by maniere van raport maectt bekent aen't Parlement't gene-
 door den Heer *Pauw* is voorgestelt, zijnde Ambassadeur extraordinaris van
 de Staten Generael der Vereenighde Provincien, op sijn geadmitteerde verhooringe
 op heden in't Parlement, en heeft het geschrift, in geleverd door den Heer Amba-
 sadeur Extraordinaris, midtsgaders de oversettinge van dien in't Engelsch ver-
 toont, 't welck op heden gelesen wierdt.

Geordineert by't Parlement

DAt dese sctrijffen gerefereert werden aen den Raet van Staten, en met eenen
 dat aen den voorz opgedragen worde te hooren wat den voornomden Heer
 Extraordinaris Ambassadeur noch meer te seggen heeft, en met hem te tracteren;
 sy haer vast houdende aen de voorrige antwoorden en Declaratien die't Parlement
 gemaectt heeft, en daer van in aller haest rapor te doen aen't Parlement.

Henric: Scobell, Cleric: Parliamenti.

Des Heer Paaus

O R A T I E.

Op sijn audientie in den Raedt van S T A T E N.

Eerweerdige Heeren,

NAerdien het mijne Heeren de Generale Staten der Vereenighde
 Nederlanden belieft heeft my/ nevens hare Extraordinarisse Am-
 bassadeurs/ in de selve qualiteyt af te veerdigen aen het Parlement
 der Republijcke van Engelandt / ende hebbende gisteren d'eere ge-
 hadt/ om in hare volle vergaderinge te verklaren de rechte materie
 mijner komste/ ende de sincere intentien van mijne Over-Heeren: Ich achte
 derhalven mijn plicht te zijn te compareren oock voor dese honorabele Raedt

met

met vertooninge van mijn Credentie-brieven/ende toe-wenschinge van allen
 heyl ende voozpoedt aen uwe Eerweerdigheden in het dirigeren ende mena-
 geren van soo hooghwichtige affayren / als haer van dese groote Republijcke
 toevertrout zijn. Ende gelijckerwijs als ick aen het vooznoemde Parle-
 ment verklaert hebbe / soo verklaer ick oock wederom met waerhepdt en ge-
 wisse kennisse/ dat mijne Heeren de Staten Generael altoos hebben gehad en
 tegenvoozdigh hebben / meer dan oyt vooz desen / een seer groote begeerte om
 te maintineren / vermeerderen / en ghetrouwelijck t'onderhouden de goede
 vziendtschap / naeuwwe alliantie / en volmaectte corespondentie / die soo langh
 tusschen beyde Natien en Staten hebben geduert / waer van hier te horen vele
 merkelycke en openbare getuygenissen zyn geweest: 't Is gantsch blyckbaer
 dat mijne Opper-Heeren niet liebers van herten wenschen / als te sien een
 eynde en conclusie van het Tractaet van alliantie tusschen beyde Republijc-
 ken / ten eynde / daer een naeuwer Anie en broederlike eendzacht gestabileert /
 moge werden om alle aenflagen en on-eenigheden / welke malkanderen sou-
 den turberen en in groot gebaer en in minder aensien vooz de Chzisten- werelt
 bzingen / tot niet te maecten. Dit is / mijn Heeren / het eenighe doel-wit
 van de vbanden der Gereformeerde en rechtsumige Keligie / makende gewisse
 reeckeninge / datse dooz soodanigen tweedzacht en oneenighepdt beyde Staten
 niet alleen sullen kunnen verswacken / maer de selbige oock in de grootste be-
 nauwichepdt bzingen. Doch beyde Volckeren van Godt de Heere gesegent
 zijnde met die kostelycke gabe van ware Keligie / en nebens de Geestlijcke/
 wonderbaerlijck vooz sien van tijdtlijcke gebenedijdingen / dooz beneficie van
 de Zee-vaert en Kooophandel in alle gewesten des werelts : en mijn Heeren de
 Staten Generael oordeelende dat het eerste nootsaekelijck behoorde onderhou-
 den / en het andere in achtlinge genomen te worden / de Keligie gemaintineert /
 en de Staet vast gestelt / hebben gesustineert dat al die onbetamelijckheden niet
 beter kunnen voozgekomen worden / dan dooz de zielen en goederen van beyde
 Republijcken in een te smelten / om dooz dese middelen / met Godts hulpe / te
 kommen mijden alle contrarie aenflagen. Derhalven / d'onberwachte tydinge
 van d'ontmoetinge beyder Blootten / en de ergernissen aen beyde kanten gege-
 ven / heeft de Generale Staten geen klepne swarigheyt aengebacht / die daer op
 hebbende geoordeelt seer noodigh te zyn my op een extraordinarie en spoedige
 maniere af te veerdigen / om het Parlement der Republijcke van Engelandt
 en desen honorabelstaet t'onderrichten en sulchs te bevlitigen / my daer toe
 verhooren hebben / die in beyde vergaderingen / soo wel der Staten Generael / als
 der Staten van Hollandt en West-Vrielandt / en vooz Wien niet verborgen zyn
 haer gewichtigste en alder secreteerste raedtflagen en deliberatien / om hier te
 getuygen met een seer assurewante kennisse der saecke / en niet geen min waer-
 hepdt en getrouwichepdt / dat geen aenflagh is gemaeckt / geen resolutie gena-
 men / geen commissie directelijck noch in-directelijck gegeven om eenighs
 de Republijcke van Engelandt te mishagen oft aenstoet te geben / en veel min
 haer Bloot op 't lijf te vallen / maer datter ter conparatie last gegeben is om in
 alle plaetsen met haer om te gaen als met de beste vzienden / ende haer allerley
 gunstie en vziendtschap te bewijfen. En hoewel in de vooznoemde ongeluckige
 be-